

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Demonstratur ex Adversariorum sententia, tolli libertatem &
contingentiam rerum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

tur: cum talis veritas objectiva, supponat futuritionem in rebus contingentibus, vel sit ipsa met futuritio rerum, ut objecta intellectui divino: Atqui talis veritas objectiva, secundum principia Adversariorum, oritur ex natura & vi oppositionis contradictoriae: Ergo & futuritio rerum contingentium. Minor constat, ideo enim Adversarii volunt unam contradicentium de futuro contingenti esse determinate veram, & alteram falsam ante decretum, quia sunt contradictoriae, & quia talis est lex, & natura contradictionis, ut una pars debeat semper esse determinate vera, & altera falsa: Ergo veritas illa objectiva in propositionibus de futuro contingenti, non aliunde oritur, quam ex ipsa natura contradictionis, seu oppositionis contradictoriae.

221 Secunda ratio potest sic formari, Illud quod est futurum ante primum principium, & primam veluti radicem totius libertatis, & contingentiae in rebus, est necessarium, & non liberum futurum; implicat enim dari, vel concipi aliquam libertatem, aut contingentiam in rebus, ante primum principium, & primam radicem illius: At juxta principia Adversariorum, res sunt futurae, saltem conditionate, ante primum principium, primamque radicem totius libertatis, & contingentiae: Ergo sunt necessarium, & non liberum futurae. Major constat, Minor vero probatur. Decretum divinum est primum principium, & veluti prima radix libertatis & contingentiae in rebus: At in sententia Adversariorum, res sunt determinate futurae, saltem conditionate, ante decretum: Ergo sunt futurae ante primum principium, & primam radicem totius libertatis, & contingentiae in rebus. Minor constat, Major vero probatur ex quo divinum decretum est primum liberum, & tale per essentiam; e contra vero libertas quae est in rebus, est creata, dependens, & participata a Deo: unde cum primum in quolibet genere, sit causa ceterorum, & illud quod est tale per essentiam, sit causa eorum quae sunt talia per participationem, manifestum est, divinum decretum esse primum principium, & primam radicem totius libertatis creatae, & participatae a rebus: sicut Sol est fons, & origo totius lucis, & calor in corporibus inferioribus. Ex quo principio D. Thomas supra quaest. 2. art. 3. ex variis gradibus bonitatis, & perfectionis, quae reuident in rebus creatis, demonstrat dari unum primum ens, summum bonum, & perfectum, quod est prima causa, primumque principium totius entitatis, & bonitatis in rebus creatis.

222 Confirmatur primò: Nulla potest dari perfectio simpliciter simplex in rebus creatis, quae non procedat immediate a Deo, tanquam a primo principio, sicut nullus potest esse radius, qui non procedat a Sole, nec ullus rivulus, qui non promanet a fonte. Unde dicitur Jacobi 1. *Omne datum optimum, & omne donum perfectum, de sursum est descendens a Patre luminum.* Sed libertas actualis est aliqua perfectio simpliciter simplex, quae competit solum perfectissimis & nobilissimis creaturis huius universi, hominibus scilicet & Angelis: Ergo debet immediate procedere & emanare a Deo, tanquam a primo principio: non potest autem ab illo immediate procedere, nisi ratione liberi decreti suae voluntatis, quo efficaciter praedestinat, creaturam infallibiliter simul & liberè operaturam, & quo attingit, & causat, non solum substantiam, sed etiam mo-

adum libertatis, & contingentiae in nostris operationibus; decretum enim indifferens, ut infra dicemus, non causat, sed expectat, vel supponit liberam determinationem voluntatis humanae: Ergo si res ponantur, vel supponantur determinate futurae, antecedenter ad decretum praedeterminans, ponuntur & supponuntur futurae, ante primum principium, & primam veluti radicem totius libertatis actualis; ac proinde supponuntur futurè necessarium, & ex natura rei, non vero liberè & contingentè.

Confirmatur secundò: Futuritio quae antecedit omnem libertatem tam Dei, quam creaturarum, est necessaria, & non libera: At futuritio quae est prior decreto, antecedit omnem libertatem, tam Dei, quam creaturarum: Ergo est necessaria, & non libera. Minor quantum ad primam partem constat, cum enim decretum sit libera determinatio voluntatis divinae, evidens est quod futuritio quae est prior decreto, est prior libertate divina. Probatur vero quantum ad secundam: cum enim omnis libertas creata, sit participata a divina; & quod est tale per participationem, non possit esse, nec concipi in eo signo, in quo adhuc non est, nec concipitur illud quod est tale per essentiam, manifestum est futuritionem rerum contingentium, non posse esse, vel concipi ut liberam, per ordinem ad voluntatem creatam, in signo antecedenti decreto, in quo nullum adhuc est, nec concipitur exercitium libertatis increatae, nec ulla libera determinatio voluntatis divinae, circa res creatas, & illarum existentiam, vel futuritionem.

Confirmatur tertio: Libertas divina & humana essentialiter inter se subordinantur, & se habent per modum primi, & secundi liberi: unde cum repugnet quod aliquid praecedat primum alicujus ordinis, & non praecedat secundum, essentialiter subordinatum, implicat quod futuritio rerum contingentium, antecedat decreto, & liberam determinationem voluntatis divinae, & non praecedat similiter electionem, ac determinationem voluntatis humanae. Sicut repugnat quod aliquis motus corporalis, sit prior motu primi mobilis, & posterior motibus aliorum corporum caelestium inferiorum, quae illi subordinantur, & ab ejus impulsu, & motione dependent.

Tertia ratio quam supra insinuavimus, potest sub hac forma breviter proponi. Quod convenit alicui ex se, & ex sua natura, convenit ei necessarium, & non liberum, seu contingentem: At futuritio quae antecedit decretum, convenit rebus ex se, & ex sua natura: Ergo convenit illis necessarium, & non liberum. Major constat, Minor vero probatur. Illud quod non convenit rebus ab extrinseco, competit illis ex se, & ex sua natura: Sed futuritio quae antecedit decretum, non competit rebus ab extrinseco: Ergo illis competit ex se, & ex sua natura. Minor probatur, Futuritio non potest convenire rebus ab alia causa extrinseca, nisi vel a Deo, vel a causa secunda: Sed ante decretum non potest illis convenire, nec ex causalitate Dei, nec ex efficientia alicujus agentis creati: Ergo non potest illis convenire ab extrinseco. Minor quantum ad primam partem est evidens, cum enim Deus non sit agens naturale, sed liberum, nulla potest in eo esse vel concipi causalitas, antecedenter ad liberum decretum suae voluntatis. Probatur vero quantum ad secundam. Cum omne agens creatum sit subordinatum

natum Deo in agendo, & ab eo essentialiter dependens, non potest esse vel concipi ut agens, & ut exercens aliquam causalitatem circa alias res creatas, in eo signo rationis, in quo Deus non est, nec concipitur, ut liberè agens; alioquin tale agens creatum, esset & conciperetur ut prima causa, & primum principium talis effectus: Ergo futurum non potest competere rebus ante decretum, ex efficientia seu causalitate alicujus agentis creati.

126 Ultima denique ratio, quam etiam supra attingimus, & quam egregiè prosequitur Sanctus Thomas lect. 13. super cap. 8. Periherm. fundatur in eo quod omne quod est verum & futurum pro omni signo imaginabili, est tale necessarium, & ex natura rei, & non liberè seu contingenter. Ut enim ibidem cum Aristotele discursit Doctor: Si semper ponitur aliquid esse præsens, vel futurum, non potest non esse quoniam illud sit præsens, vel futurum: sed quod non potest non esse, idem significat ac quod est impossibile non esse: quod autem est impossibile non esse, necesse est esse. At juxta principia Adversariorum, veritas objectiva, & determinata futurum, convenit contingentibus pro semper, & pro omni signo rationis imaginabili: Ergo convenit illis necessarium, & ex natura rei, non verò liberè & contingenter. Minor constat ex supra dictis, nam juxta principia Adversariorum, veritas objectiva, ac proinde determinata futurum, convenit rebus contingentibus ex natura & vi oppositionis contradictoriae, quæ habent vim in omni signo imaginabili, cum contradictio fundetur in illo primo principio. Quodlibet est vel non est, quod est verum pro omni instanti, & signo rationis excogitabili: Ergo &c.

§. V.

Duo corollaria præcedentis doctrinae.

127 Ex dictis in primis habetur, Adversarios qui se libertatis patros & vindices profitentur, reipsa esse ejus destructores, ac peremptores; eamque in suo primo principio, primaque veluti radice, extinguere ac præfocare; in eo scilicet quod docent, contingentia habere veritatem objectivam, & futuritionem determinatam ante decretum, & determinationem voluntatis divinæ, quæ (ut ostendimus) est primum principium, & prima veluti radix totius libertatis & contingentia in rebus creatis. Quare D. Thomas, ut conciliet libertatem & contingentiam rerum cum divinis decretis, semper recurrit ad efficaciam voluntatis divinæ attingentis non solum substantiam, sed etiam modum libertatis in nostris operationibus: ut videri potest i. parte quaest. 1. art. 8. quaest. 22. art. 4. quaest. 23. art. 6. 1. 2. quaest. 10. art. 4. ad 1. in 2. ad Annibaldum dist. 44. quaest. 1. art. 4. ad 4. 1. Periherm. lect. 14. ubi sic loquitur. *Voluntas divina est intelligenda ut extra ordinem entium existens, velut causa quadam profundius totum ens, & omnes ejus differentias. (Quam pulchra consideratio ad habendam divinam magnitudinem ubique præsentem!) Sunt autem differentia entis, possibile, & necessarium, & ideo expressa voluntate divina originantur necessitas & contingentia in rebus &c. Idem habet 6. Metaph. lect. 3. ubi etiam videndus est.*

128 Habes secundo, futura contingentia absoluta, vel conditionata, in propositionibus contradic-

torie oppositis, seu in vi, & lege contradictionis, non posse certò & determinatè à Deo cognosci, antecedenter ad decretum, ut docent Recentiores. Ut enim ostendimus, vis contradictionis non magis petit veritatem unius partis determinatæ, v.g. affirmativæ, quàm alterius, scilicet negativæ; sed tantum exposcit quod illæ sint impossibiles in veritate, vel falsitate: At in medio indifferenti non potest sciri aliquid determinatum, ut constat ex supra dictis contra Molinam: Ergo in propositionibus contradictoriis, ex vi contradictionis, non possunt futura contingentia, ut determinatè vera, vel ut determinatè falsa cognosci.

§. VI.

Respondetur argumentis adverse sententia.

129 Argumenta Adversariorum in hac materia, valde frigida ac jejuna sunt; ex dictis enim satis apparet, quàm sit infirmum ac imbecille fundamentum, quod ex vi contradictionis desumunt, ita argumentantes. Vis contradictionis exigit, ut una ex contradictoriis sit determinatè vera, & altera determinatè falsa: At istæ propositiones, si vocavero Petrum in tali occasione, consentiet. Et si vocavero Petrum in tali occasione, non consentiet: sunt contradictoriae, pro priori ad decretum divinum: Ergo pro priori ad decretum, una illarum est determinatè vera, & altera determinatè falsa; & consequenter Deus prout sic illas cognoscit, ante decretum voluntatis suæ.

130 Confirmant hoc argumentum, ex eo quod propositio disiunctiva, constans ex illis contradictoriis, est vera, pro priori ad decretum, determinatè veritate: At veritas disiunctivæ, ex veritate alicujus partis desumitur, & consequenter determinata illius veritas, ex determinata veritate alicujus partis dependet: Ergo aliqua pars prædictæ disiunctivæ, debet esse determinatè vera, pro illo priori ad decretum divinum; & consequenter poterit à divino intellectu, pro illo priori, ut determinatè vera cognosci.

131 Ad hoc argumentum, quidam ex nostris respondent, concessâ Majori, negando Minorem; scilicet quod pro priori ad decretum, illæ propositiones sunt contradictoriae: Nam pro illo priori, non sunt propositiones, eò quod Deus pro illo priori, nihil de futuritione, aut non futuritione concipiat, & propositio significare non potest, nisi mediante conceptu: unde hæ voces, *homo est animal*, prolatae à phittaco, non sunt propositiones, quia proferens illas, nihil de re concipit: cum autem ad contradictionem necessariò debeat supponi essentia propositionis, consequens sit quod inter illas, pro priori ad decretum, non sit contradictio.

132 Hanc solutionem & probo, & laudo, aliter tamen argumento respondeo, nempe distinguendo Majorem: Vis & natura contradictionis exigit, ut una ex contradictoriis sit determinatè vera, & altera determinatè falsa pro omni instanti reali, concedo Majorem: pro omni priori naturæ, nego Majorem, & concessâ Minori, nego Consequentiam; & insto in signo possibilitatis, & in signo antecedenti; nempe prædicatorum quæ Deo necessariò conveniunt, in quibus nulla ex istis propositionibus potest esse vera aut falsa determinatè, & tamen potest idem argumentum pro illis signis formari. Insto etiam in propositionibus de præsen-